

به نام خداوند جان و خرد

نگاهی به حقوق زن

و زمان آن
در تاریخ ایران

محمد رسولی

انتشارات سمرقند

سرشناسه: رسولی، محمد، ۱۳۵۰
عنوان قراردادی: ایران. قوانین و احکام
عنوان و نام پدیدآور: نگاهی به حقوق زن و قوانین آن در تاریخ
ایران / محمد رسولی.
مشخصات نشر: تهران: سمرقند، ۱۳۹۲.
مشخصات ظاهری: ۱۱۲ ص. ۵/۲۱×۵/۱۴ س.م.
شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۷۷۷۵-۴۷-۲
وضع فهرست‌نویسی: فیا.
ردیف دیویی: ۵۵۰.۱۳۴/۳۴۶
شماره کتابشناسی ملی: ۳۱۲۸۹۸۰

سازمان اسناد و کتابخانه ملی

نگاهی به حقوق زن و قوانین آن در تاریخ ایران

تألیف: محمد رسولی

ناشر: سمرقند

طراح جلد و صفحه‌آرایی: مریم السادات محمدیان

چاپ: اول ۱۳۹۲

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۷۷۷۵-۴۷-۲

قیمت: ۵۰۰۰ تومان

حق چاپ برای مولف محفوظ است

همراه: ۰۹۱۲۷۲۵۳۱۸۰

فهرست مطالب

۷	سازمان
۱۵	سازمان
۱۷	یونان
۱۸	۱- جامعه علمی
۱۸	۲- جامعه سیاسی
۲۰	آتن
۲۰	روم
۲۲	وضعیت زن در عرب
۳۰	گفتار اول
۳۰	قانون گذاری برای حقوق زنان در تاریخ ایران
۳۸	کشف حقوق زن در ایران کهن از طریقت و ساسانی
۵۱	گفتار دوم
۵۵	دورهی هخامنشیان
۵۷	دورهی اشکانیان
۶۰	دورهی ساسانیان
۶۵	گفتار سوم
۶۵	قوانین مربوط به زن در ایران نو
۶۰	دورهی صفویه
۷۱	دورهی قاجاریه
۷۶	پس از مشروطیت تا آغاز دورهی پهلوی

۷۸	دوره‌ی پهلوی
۷۸	قانون مدنی
۸۱	پس از انقلاب اسلامی
۸۷	فهرست منابع
۸۸	پایه‌ی حمایت از خانواده
۸۸	فصل اول: اهداف خانواده
۹۵	فصل دوم: مراکز مشاوره خانوادگی
۹۷	فصل سوم: روش‌ها
۹۹	فصل چهارم: الگوها
۱۰۴	فصل پنجم: مسئولیت‌های والدین و نفعه
۱۰۷	فصل ششم: حمایت‌ها و تضمین‌ها
۱۰۹	فصل هفتم: مقدمات و مفروضات

پیش‌گفتار

زنان در جامعه نقش بسیار با ارزش و موثری دارند. از سوی دیگر در حال حاضر، اخیر موضوع حقوق زن در جامعه ما بسیار محل گفتگو و مناقشه بوده است و بسیاری از ارکان موجود در جامعه و نیز نهادهای سیاسی و قضایی و پارلمانی و نیروهای کشور به این امر پرداخته‌اند. در همین رابطه، شکل جلسات زیادی در مراکز گوناگون از شورای عالی انقلاب فرهنگی گرفته تا مراکز امور زنان ریاست جمهوری و سایر جاها ایجاد و برگزار گردیده است و گاهی حتی تشکیلاتی فقط ویژه رسیدگی به امور قوانین زنان ایجاد گردیده است و تنها همین موضوع کل مأموریت چنین سازمان‌هایی را تشکیل می‌دهد، که البته بعضاً نتایج خوبی هم در پی داشته است. از جمله تدوین لایحه حمایت خانواده و تصویب آن در آخرین روزهای سال ۱۳۹۱، یکی از آنهاست. هم‌چنین می‌توان از برخی لوایح در دست اقدام که مربوط به زنان است نام برد.

از سوی دیگر برخی از نبود یا بود آزادی کامل زن سخن می‌گویند. برخی نیز چنین می‌پندارند که زن ایرانی تا کنون هیچ پیشرفت اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و غیره نداشته و از هیچ حقی محروم نشده و لابد در زمان‌های گذشته هیچ قانونی نیز برای او وضع نگردیده است! این درحالی است که در کشوری مثل ایران که دارای پیشینه‌ی بسیار طولانی در امر تشکیل دولت شهر بوده است، حتماً قوانین لازم برای اداره‌ی کشور و از جمله پرداختن به حقوق و امور زنان - که بخش اصلی هر جامعه‌ای هستند - از دیرباز وجود داشته است. نگارنده گاهی که

در برخی از نشست‌های تدوین قوانین برای احقاق حقوق زنان در مراکز گوناگون حضور پیدا می‌کردم؛ احساس کردم که تدوین تاریخ حقوق و قیاس‌گذاری زنان امری لازم است تا دیدگاه کلی دست‌اندرکاران و متولیان امر به موضوع قوانین زن؛ با اشراف بهتر و کامل‌تری باشد. چرا که همگان می‌دانند که یکی از روش‌های آشنایی و اشراف به هر موضوعی آن است که پیشینه آن را بدانیم. لذا در این کتاب تلاش شده این آشنایی با تاریخچه حقوقی قوانین زنان از آغاز تا کنون به طور بسیار اجمالی انجام شود.

باید گفت تاکنون هم در کتب حقوقی که به بررسی و تحلیل قوانین پرداخته‌اند؛ گاهی پیشینه برخی قوانین مربوط؛ مورد نظر قرار گرفته است و یا مثلاً یک فصل کلی را به تاریخ آن اختصاص داده‌اند. ولی کار حاضر که کل هدف خود را بررسی تاریخ قوانین زن از آغاز تاریخ ایران قرار داده است تازگی دارد و چنین رویه‌ای به این موضوع که از دوران پیشدادیان تا کنون را در بر بگیرد برای نخستین بار است که انجام می‌شود. البته در این نخستین گام تلاش شده که به طور بسیار گذرا و به اجمال این تحقیق انجام شود. شاید چنانچه هدای بخشیده در آینده آن را فربه‌تر پیش کش خوانندگان ارجمند نماییم و امید است که تا آن هنگام از نظریات ارزشمند همه‌ی صاحب نظران نیز بهره‌مند باشیم.